Dosarul nr. 2-22092786-05-2a-14032023 *Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central Judecător Ana Bologan*

Curtea de Apel Cahul

D E C I Z I E
În numele Legii

26 decembrie 2023 mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: **Galina Vavrin,**
Judecătorii: **Ion Dănăilă, Natalia Bondarenco**
Grefier: Nadejda Gîscă
Cu participarea:
Apelantei: Secrieru Elena
Reprezentantului apelantei Donici Valentina Donici Iana
Avocatului: Maxim Todorov
Interpretului: Liudmila Moldovanu

judecând în ședință publică, în ordine de apel, apelurile declarate de către avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena și Donici Valentina prin intermediul reprezentantului Donici Iana, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Secrieru Elena împotriva lui Donici Valentina cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat.

Asupra cererilor de apel, în baza materialelor și actelor dosarului, Colegiul Judiciar,-

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 30 iunie 2022, Secrieru Elena a depus la Judecătoria Cahul, sediul Central cerere de chemare în judecată împotriva lui Donici Valentina, prin care a solicitat:

- Admiterea cererii de chemare în judecată.
- Încasarea din contul lui Donici Valentina în beneficiul lui Secrieru Elena, a prejudiciului material în sumă de 900 lei.
- Încasarea din contul lui Donici Valentina în beneficiul lui Secrieru Elena a prejudiciului moral în sumă de 6000 lei.
- Încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, la data de 30 iulie 2021, ea împreună cu soțul ei Secrieru Valeriu au depistat că în curtea lor, pe str. șos. Șcheia nr. 53 din mun. Cahul, cineva a intrat ilegal, și samavolnic a vandalizat lucrările de construcții executate anterior. În legătură cu situația dată, a fost formată o comisie pentru constatarea ilegalităților săvârșite și evaluarea prejudiciului cauzat.

Au fost efectuate înregistrările video de pe obiectul de construcții, și s-a constatat că la ora 23:57, data de 29 iulie 2021, Donici Valentina a pătruns în curtea lor ilegal, fără consimțământul nimănui, și personal cu lopata și sapa, care au fost transmise peste gard, timp de 33 minute a astupat și a vandalizat șanțul, săpat anterior de pe data de 29 iulie 2021 pentru gard.

În legătură cu situația dată, a fost depusă plângerea la poliție, și în baza plângerii în privința lui Donici Valentina a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 335 Cod contravențional. Iar, prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 05 mai 2022, Donici Valentina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, iar acțiunea civilă înaintată de ea, a fost lăsată fără soluționare , fiind explicat că drepturile patrimoniale prin acțiunea civilă, depusă conform legislației procedurale civile.

Astfel susține că, în urma acțiunilor de samavolnicie, i-a fost cauzat prejudiciul material în sumă de 900 lei, care constă din lucrările de săpătură manuală, pe care a fost nevoită să achite muncitorilor, pentru a aduce șanțul la etapa inițială.

De asemenea a invocat că, i-a fost cauzat prejudiciul moral exprimat prin suferințe psihice, pe care estimează la sumă de 6000 lei.

Susține că, la data de 14 iunie 2022 în adresa lui Donici Valentina a fost expediată cererea prealabilă, care a fost recepționată de ultima la data de 16 iunie 2022, prin care s-a solicitat în termen de 7 zile să achite prejudiciul cauzat. Însă, până în prezent prejudiciul nu a fost achitat.

În drept, acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art. art. 9, 1998 Cod civil și art. art. 166-167 Cod de procedură civilă.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, s-a hotărât:

- Se admite parțial, cererea de chemare în judecată înaintată de Secrieru Elena împotriva lui Donici Valentina, cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.
- Se încasează din contul lui Donici Valentina, IDNP ***** în beneficiul lui Secrieru Elena, IDNP *****, suma de 900 lei cu titlu de prejudiciul material și suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciul moral, cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3 500 lei și taxa de stat de la care plată a fost scutit reclamantul la depunerea acțiunii în sumă de 250 lei.
- În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Solicitarea și argumentele apelanților.

La data de 21 decembrie 2022, avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, prin care a solicitat:

- Admiterea apelului.
- Modificarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, prin admiterea integrală a acțiunii civile formulate.

Ulterior, la data de 23 februarie 2023, avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena, a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat:

- Admiterea cererii de apel.
- Casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, privind încasarea prejudiciului moral, emițând o nouă hotărâre, prin care să fie admisă integral

pretenția reclamantei Secrieru Elena către Donici Valentina, cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 6000 lei.

- A încasa din contul Valentinei Donici în beneficiul Elenei Secrieru, suma de 5000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul examinării apelului.

În motivarea apelului s-a invocat că, nu este de acord cu soluția instanței de fond în partea soluționării pretenției privind încasarea prejudiciului moral, deoarece această soluție contravine prevederilor art. 239 Cod de procedură civilă.

Susține că, temeiul de casare a hotărârii primei instanțe este stipulat în prevederile art. 386 Cod de procedură civilă, or, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin, concluziile primei instanțe expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanțele cauzei și normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. În această ordine de idei consideră că, instanța de fond nu a dat aprecierea cuvenită circumstanțelor importante pentru soluționarea cauzei.

Consideră că, soluționând cauza instanța de fond a neglijat prevederile art. 2037 Cod civil, potrivit cărora, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsură în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială, socială, precum și statutul social al părții vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia cont particularitățile cazului. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei.

Consideră că, în cazul dat a fost lezată una din valorile supreme sociale și anume, dreptul de proprietate a persoanei. În ceea ce privește gradul de vinovăția a autorului, acesta se manifestă sub formă de o intenție directă, deoarece Donici Valentina conștientiza că își îndreaptă acțiunile împotriva proprietății lui Secrieru Elena.

Totodată menționează că, unul din criteriile de determinare a aprecierii prejudiciului moral, este criteriul echității, care stipulează că suma adjudecată trebuie să prezinte justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirii trebuie să fie stabilit astfel, încât aceasta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici suma excesivă și nici venit nejustificat. Prima instanță a neglijat criteriul echității, apreciind prejudiciul moral în sumă de 1000 lei, și nu a constatat dacă această sumă va atinge pragul de satisfacție echitabilă pentru persoana care a avut de suferit psihic. Totodată, instanța de fond nu a stabilit că, compensarea bănească a prejudiciului are ca scop înlăturarea consecințelor negative existente la moment. Astfel, consideră că suma prejudiciului moral în mărime de 6000 lei va fi capabilă să ofere lui Secrieru Elena o satisfacție echitabilă și o să fie de natura să-i ușureze suferințele psihice suportate.

Totodată susține că, în legătură cu asistența juridică în instanța de apel, Secrieru Elena a suportat cheltuieli în mărime de 5000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată eliberat de Cabinetul Avocatului „Todorov Maxim”. Cheltuielile respective sunt reale și necesare, și constă în implicarea avocatului în acordarea asistenței juridice în procesul civil la etapa examinării apelului. Mărime onorariului avocatului, corespunde criteriilor stipulate în art. 64 din Statutul

profesiei de avocat nr. 302/08.04.2011 și Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin Decizia Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 2/30.03.2012.

La data de 28 decembrie 2022, Donici Valentina, prin intermediul reprezentantului Donici Iana, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, solicitând casarea acesteia ca ilegală și neîntemeiată.

Ulterior, la data de 03 aprilie 2023, Donici Valentina, prin intermediul reprezentantului Donici Iana, a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat:

- Admiterea cererii de apel.
- Casarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată lui Secrieru Elena împotriva lui Donici Valentina, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea lui Secrieru Elena să fie respinsă integral.

În motivarea apelului s-a invocat că, nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, pe care o consideră ilegală și neîntemeiată, din următoarele considerente.

Menționează că, unica probă referitor la existența prejudiciului material cauzat, este Actul de constatare și evaluare a prejudiciului din 30 iulie 2021, întocmită de Secrieru Elena, soțul acesteia Secrieru Valeriu, Maximenco Pavel care îi este prieten de familie, și Zarițchi Vladimir care este afinul lui Maximenco Pavel. Aceste circumstanțe nu au fost luate în considerație de către instanța de judecată, la pronunțarea hotărârii de recunoaștere a lui Donici Valentina vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 355 Cod contravențional. Consideră că, prejudiciul invocat în respectivul act nicidecum nu putea fi produs, iar la întrebările acordate lui Secrieru Elena cu privire la incident, ultima s-a eschivat de a da răspunsuri, menționând că odată ce Donici Valentina a fost recunoscută vinovată, ea urmează să plătească despăgubiri.

Susține că, pentru săparea șanțului respectiv, familia Secrieru a contractat servicii de excavare cu ajutorul mini excavatorului, care a săpat șanțul respectiv în timp de 3 ore, achitând suma de 1200 lei. Potrivit Actului de constatare și evaluare a prejudiciului rezultă că, la data de 29 iulie 2021 între orele 23:57 și 00:30, perioadă de 33 minute, același șanț a fost astupat cu 2,5-2,8 tine de pământ, adică în mediu câte 76-85 lg de pământ per un minut, și Secrieru Elena evaluează prejudiciul la suma de 900 lei, ce constituie 75% din suma achitată pentru servicii de excavare. Astfel consideră că, este puțin credibil ca Donici Valentina având vârsta de 63 de ani, cu o lopată și sapa a aruncat 76-85 kg de pământ per un minut și a astupat jumătate din șanțul săpat cu mini excavator în timp de trei ore.

De asemenea consideră că, Actul de constatare și evaluare a prejudiciului din 30 iulie 2021 este întocmit contrar prevederilor Legii nr. 989-XV din 18 aprilie 2002 cu privire la activitate de evaluare, or nu este stipulat cine sunt evaluatorii, nu este respectat conținutul raportului de evaluare, nu este clar cum s-a desfășurat procedura de evaluare. Totodată, evaluatorul urmează să dețină certificat eliberat de Comisia Agenției Relații Funciare și Cadastru, ceea ce nu s-a confirmat.

De asemenea menționează că, în respectivul act de evaluare, Donici Valentina deja a fost recunoscută vinovată de pagubele cauzate, din ce rezultă că este un act de constatare a vinovatului și nu de evaluare a prejudiciului. Respectiv, evaluarea prejudiciului s-a efectuat de către Secrieru Elena împreună cu persoanele cointeresate, care nici nu dețin cunoștințele abilitățile și nu sunt titularii a certificatului de evaluare.

În ceea ce ține de recuperarea prejudiciului moral, consideră că Secrieru Elena nu a prezentat nici o probă, care să demonstreze că ea a suferit careva pagube morale. În cadrul examinării cauzei nu s-a stabilit și nici nu a fost definit prin ce s-au manifestat suferințe morale a lui Secrieru Elena, prin astuparea parțială a șanțului la data de 29 iulie 2021. Respectiv consideră că, la caz nu au fost întrunite condițiile stipulate de lege, pentru încasarea în folosul lui Secrieru Elena a prejudiciului moral.

De asemenea consideră că, soluția instanței de fond privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică de la Donici Valentina în beneficiul lui Secrieru Elena este neîntemeiată.

Consideră că, dacă Secrieru Elena își permite să angajeze un avocat și se achite onorariul de 5000 lei, aceasta nu înseamnă că partea adversă are posibilitate să se suporte astfel de cheltuieli. Totodată, din practica judiciară națională rezultă că, cheltuieli de asistență juridică se încasează în măsură în care au fost reale, necesare și rezonabile. Consideră că, instanța de fond nu a motivat rezonabilitatea mărimii onorariului avocatului în speță, or, nu au fost prezentate probe, care ar justifica cuantumul acestuia.

De asemenea, odată cu respingerea pretențiilor înaintate de Secrieru Elena, urmează să fie respinsă și încasarea taxei de stat de la Donici Valentina.

În drept, apelul a fost întemeiat pe prevederile art. art. 357, 358, 362, 365, 386 Cod de procedură civilă.

Termenul de declarare a apelurilor.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă „*termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*”

Colegiul judiciar constată că, hotărârea primei instanțe a fost pronunțată la data de 19 decembrie 2022, în lipsa părților.

Apelurile au fost înregistrate de către avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena la data de din 21 decembrie 2022 și de către Donici Valentina prin intermediul reprezentantului Donici Iana, la data de 28 decembrie 2022, din care considerente Colegiul judiciar consideră că termenul legal de declarare a apelului a fost respectat.

Argumentele participanților la proces.

În ședința de judecată în instanța de apel, apelanta Secrieru Elena a susținut apelul declarat de către avocatul Maxim Todorov în interesele ei, solicitând respingerea apelului declarat de Donici Valentina, prin intermediul reprezentantului Donici Iana.

În ședință de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantei Secrieru Elena, avocatul Maxim Todorov, a susținut apelul propriu declarat, solicitând respingerea apelului declarat de către Donici Valentina, prin intermediul reprezentantului Donici Iana.

În ședință de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantei Donici Valentina, Donici Iana, a susținut apelul propriu declarat, solicitând respingerea apelului declarat de către avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena.

Cauza a fost examinată în lipsa apelantei Donici Valentina, care a fost legal citată, și în ședință de judecată în instanța de apel a fost reprezentată de către Donici Iana prin procură autentificată notarial.

Conform art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă „*neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.*"

Respectiv, fiind în prezența datelor cu privire la citarea legală a apelantei Donici Valentina, și ținând cont de circumstanțele constatate, Colegiul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa acesteia.

Aprecierea instanței de apel.

Examinând materialele cauzei, Colegiul judiciar consideră necesar de a respinge apelul declarat de către avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena, și de a admite apelul declarat de către Donici Valentina prin intermediul reprezentantului Donici Iana, cu casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea soluționării încasării taxei de stat, cu emiterea în această parte unei hotărâri, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă „*instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.*

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel."

În conformitate cu art. 117 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă „*probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.*

În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților."

Potrivit art. 130 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă „*instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei."

Colegiul judiciar constată că, potrivit materialelor cauzei prin Actul de constatare și evaluare a prejudiciului din 30 iulie 2021 întocmit de comisia compusă din, Secrieru Valeriu, Secrieru Elena proprietarii bunului imobil, Zarițchi Vladimir – diriginte de șantier și Maximenco Pavel – șef Direcției construcții și drumuri din cadrul Consiliului municipal Cahul, la data de 30 iulie 2021 s-au deplasat pe adresa mun. Cahul, str. șos. Șcheia nr. 53. La fața locului s-a depistat că, porțiunea de gard a fost vandalizată, iar șanțul săpat la data de 29 iulie 2021 pentru gard, cu utilaj special ce se confirmă prin actul de primire-predare a serviciilor nr. 5 din 29 iulie 2021, a

fost vandalizat și astupat cu pământ. Potrivit înregistrărilor video de pe camere de supraveghere s-a constatat că, Donici Valentina a pătruns în curtea familiei Secrieru fără permisiune și cu lopată și sapa, timp de 33 minute a astupat șanțul. S-a constatat că, prejudiciul material cauzat este de 900 lei, reieșind din faptul că săpătură manuală costă 350 lei pentru 1 m^3, iar din șanț a trebuit să fie înlăturat 2,5-2,8 m^3 (f/d 4).

Potrivit Actului de primire-predare a serviciilor nr. 5 din 29 iulie 2021, pentru săparea șanțului inițial, Secrieru Valeriu a achitat SRL „Tractări Auto" pentru serviciile mini excavatorului sumă de 1200 lei (f/d 5).

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 05 mai 2022, Donici Valentina a fost sancționată pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, pentru faptul că, la data de 29 iulie 2021, ora 22:59, aflându-se în mun. Cahul, str. șos. Șcheia nr. 53, a pătruns în ograda domiciliului lui Secrieru Elena, unde fără a adresa în instanța de judecată întru stabilirea hotarelor, a început să astupe șanțul pentru fundamentare și a astupat în urma considerentei ei că cet. Secrieru Valeriu a săpat șanțul pe teritoriul ei, prin ce samavolnic și în mod arbitrar a efectuat presupusul drept al ei, prin încălcarea ordinii stabilite de lege (f/d 6-11).

În urma constatării culpabilității lui Donici Valentina, la data de 13 iunie 2022 Secrieru Elena a expediat în adresa ei cerere prealabilă, prin care a solicitat în termen de 7 zile din momentul recepționării să achite prejudiciul material în sumă de 900 lei și prejudiciul moral în sumă de 6000 lei (f/d 12)

Potrivit copiei avizului de recepție poștală, Donici Valentina a recepționat cererea prealabilă la data de 16 iunie 2022 (f/d 13).

Astfel, în urma neachitării prejudiciului invocat în termen indicat în cererea prealabilă, Secrieru Elena s-a adresat în instanța de judecată cu acțiunea privind încasarea prejudiciului material și moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

Colegiul judiciar consideră că, prima instanță judecând cauza a constatat corect temeinicia parțială a pretențiilor invocate de Secrieru Elena cu privire la cauzarea prejudiciului material și prejudiciului moral și cheltuielilor de asistență juridică, iar argumentele referitor la netemeinicia concluziilor instanței de fond invocate în apelurile declarate, sunt nefondate și urmează să fie apreciate critic.

Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil „*cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.*"

Colegiul judiciar consideră că, în urma examinării apelurilor s-a constatat cu certitudine existența raporturilor juridice ce reglementează răspunderea delictuală în cauză, deoarece au fost întrunite toate condițiile prevăzute de lege pentru survenirea acesteia.

Colegiul judiciar consideră neîntemeiate argumentele apelantei Donici Elena din apelul declarat, referitor la inexistența prejudiciului material cauzat, or, existența acestuia a fost confirmată prin Actul de constatare și evaluare a prejudiciului din 30 iulie 2021, menționat mai sus. Colegiul judiciar consideră necesar de a da apreciere critică a argumentelor apelantei Donici Valentina, precum că actul respectiv a fost întocmit unilateral de către Secrieru Elena cu participarea persoanelor cointeresate, care sunt prieteni de familiei cu familia Secrieru, or, astfel de probe la materialele dosarului nu au fost prezentate. Potrivit Actului de constatare și evaluare a prejudiciului rezultă că, prejudiciul a fost constatat din comisia formată din proprietarii – Secrieru Elena și Secrieru Valeriu, Maximenco Pavel – șef Direcției construcții și drumuri din cadrul Consiliului municipal Cahul, fiind reprezentant al administrației publice locale și Zarițchi

Vladimir – diriginte de șantier. Careva probe care ar demonstra relații de prietenie, de familie dintre aceste persoane nu au fost prezentate, din care considerente sunt declarative argumentele referitor la întocmirea actului menționat de către persoane cointeresate.

În ceea ce privește argumentul apelantei Donici Valentina precum că, persoanele care au participat la întocmirea Actului de constatare și evaluare a prejudiciului din 30 iulie 2021, nu dețin certificate de competență conform Legii nr. 989-XV din 18 aprilie 2002, cu privire la activitate de evaluare, Colegiul judiciar le apreciază critic. În acest sens, Colegiul judiciar reține ca întemeiată poziția reprezentantului apelantei Secrieru Elena, avocatul Maxim Todorov susținută în ședința instanței de apel, precum că în cazul dat constatarea prejudiciului a fost efectuată de către un diriginte de șantier, cu acte în regulă eliberate de Ministerul construcțiilor, ceea ce este suficient pentru cazul din speță. Totodată, Colegiul judiciar reține poziția reprezentantului apelantei Secrieru Elena, avocatul Maxim Todorov referitor la inaplicabilitatea speței a prevederilor Legii . 989-XV din 18 aprilie 2002, cu privire la activitate de evaluare, deoarece la caz obiectul litigiului nu este un imobil construit sau neconstruit ci un simplu șanț, care nu cade sun incidențele acestei legi. De aceea, aceste argumente ale apelantei Donici Valentina urmează să fie respinse.

La fel, urmează să fie respinse argumentele apelantei Donici Valentina referitor la imposibilitatea ei datorită vârstei de 63 de ani, să astupe șanțul săpat în perioada de 33 minute cu 2,65-2,8tone de pământ. Or, prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 05 mai 2022 în urma examinării probelor a cauzei contravenționale privind învinuirea lui Donici Valentina de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, s-a constatat că anume ea pe data de 29 iulie 2021, ora 23:59 a astupat șanțul săpat de către familia Secrieru, și nu o altă persoană.

Iar potrivit art. 123 alin. (3) Cod de procedură civilă „*sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvârşite de persoana în cauză.*”

Iar potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza Ziliberberg vs. Moldova hotărârea din 01 februarie 2005, definitivă la 01 mai 2005, Curtea Europeană pornind de la specificul Codului contravențional, și scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât și de a preveni, conchide că sunt suficiente temeiuri care indică la natura penală a contravențiilor.

În ceea ce privește cuantumul prejudiciului material invocat, Colegiul judiciar constată că, în Actul de constatare și evaluare a prejudiciului, a fost detaliat descrisă modalitatea de calcul a sumei respective.

Mai mult ca atât, Colegiul judiciar constată că împreună cu cererea prealabilă expediată către Donici Valentina, Secrieru Elena a expediat și copia Actului de constatare și evaluare a prejudiciului din 30 iulie 2021, care a fost recepționat de către Donici Valentina. Însă, ultima nu a obiectat asupra acestuia, nu s-a adresat în organe competente întru efectuarea evaluării pentru a combate cele invocate de Secrieru Elena referitor la cuantumul prejudiciului material cauzat.

De aceea, Colegiul judiciar constată că la caz au fost întrunite toate condițiile răspunderii delictuale, și Secrieru Elena dispune de dreptul de a solicita prejudiciul material, deoarece ci certitudine a fost constatată vinovăția lui Donici Valentina privind încălcarea drepturilor ei.

De asemenea, Colegiul judiciar consideră că prima instanță corect a constatat dreptul lui Secrieru Elena de a cere reperarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite a lui Donici

Valentina, ce rezultă direct din art. 1998 alin. (1) Cod civil. Colegiul judiciar consideră întemeiată concluzia instanței de fond, precum că în urma acțiunilor ilicite a lui Donici Valentina, Secrieru Elena a suportat suferințe psihice.

Astfel, sub aspectul argumentelor împotriva pretențiilor lui Secrieru Elena cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral invocate în apelul declarat de către Donici Valentina, Colegiul judiciar consideră că apelul declarat în această parte urmează să fie respins.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar de a respinge apelul declarat de către avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă „*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.*"

Colegiul judiciar menționează că, hotărârea primei instanțe a fost atacată de către avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena, doar în partea soluționării pretenției referitor la încasarea prejudiciului moral, din care considerente instanța de apel se va expune doar asupra acestei pretenții.

În conformitate cu art. 2036 alin. (1), (2) Cod civil „*în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.*

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial."

Conform art. 2037 alin. (1), (2), (3) Cod civil „*mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.*

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului."

Colegiul judiciar consideră că, toate aceste criterii au fost luate în considerație de către instanța de fond la evaluarea prejudiciului moral, contrar argumentelor invocate în apelul declarat de Secrieru Elena. Colegiul judiciar constată că, cuantumul prejudiciului moral de 1000 lei a fost stabilit reieșind din natura dreptului încălcat, consecințele încălcării acestui drept precum și urmările care a avut încălcare în cauză asupra apelantei Secrieru Elena. Colegiul judiciar constată că, invocând existența prejudiciului moral în mărime de 6000 lei și invocând suportarea suferințelor psihice, apelanta Secrieru Elena nu a prezentat nici o probă referitor la durata, intensitatea suferințelor psihice, care ar justifica cuantumul prejudiciului moral invocat. De asemenea, nu au fost prezentate probe referitor la restrângerea posibilităților de viață sub diferite aspecte cât familial atât și social, care ar justifica cuantumul prejudiciului moral invocat.

Iar potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă „*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*"

Astfel, Colegiul judiciar consideră că prejudiciul moral de 1000 lei încasat de instanța de fond, reprezintă o compensație echitabilă și proporțională a dreptului încălcat în cauză, reieșind din circumstanțele constatate în cauză. Iar argumentele că, instanța de fond nu a ținut cont de criterii de apreciere a prejudiciului moral sunt declarative.

Respectiv, în urma respingerii apelului declarat de avocatul Maxim Todorov în interesele lui Secrieru Elena, urmează să fie respinsă și cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de apel.

Or, potrivit art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă „*instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*"

Însă, Colegiul judiciar consideră că, prima instanță a încasat incorect de la Donici Valentina, taxa de stat în beneficiul lui Secrieru Elena, motivul din care apelul declarat de către Donici Valentina prin intermediul reprezentantului Donici Iana urmează să fie admis, cu casarea hotărârii primei instanțe în această parte, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care taxa de stat să fie încasată din Donici Valentina în beneficiul statului.

Potrivit art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă „*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.*"

În conformitate cu art. 85 alin. (1), lit. a) Cod de procedură civilă „*de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc: reclamanții în acțiunile: de reparație a prejudiciului material și/sau moral cauzat prin infracțiune.*"

Astfel, apelanta Secrieru Elena, în temeiul legii a fost scutită de la plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în prima instanță.

Potrivit art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă „*cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.*"

Respectiv, taxa de stat de achitarea căreia a fost scutită apelanta Secrieru Elena la depunerea cererii de chemare în judecată în prima instanță, urmează să fie încasată de la Donici Valentina în beneficiul statului, conform legislației procesuale în vigoare.

Colegiul judiciar consideră că, prima instanță corect a încasat de la Donici Valentina în beneficiul lui Secrieru Elena, cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3500 lei, contrar argumentelor invocate în apelul declarat de apelanta Donici Valentina.

Or, potrivit art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă „*instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.*"

Astfel, Colegiul judiciar consideră neîntemeiate argumentele din apelul declarat de Donici Valentina, referitor la imposibilitatea achitării cheltuielilor de asistență juridică, deoarece probe în acest sens nu au fost prezentate.

În ceea ce ține de neconfirmarea cheltuielilor de asistență juridică prin probe, aceste argumente la fel urmează să fie apreciate critic, deoarece din materialele cauzei rezultă că, Secrieru Elena a primit asistența juridică calificată din partea unui avocat, care a participat la judecarea cauzei în instanța de judecată, a întocmit cererea de chemare în judecată, a întocmit

cererea prealabilă și a îndeplinit alte acțiuni în vederea acordării asistenței juridice. Astfel, argumente privind netemeinicia încasării de către instanța de fond a cheltuielilor de asistență juridică invocat de Donici Valentina în apelul declarat, sunt neîntemeiate.

În baza materialelor și actelor dosarului, conducându-se de prevederile art. 385 lit. a), c), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul,-

D E C I D E :

Se respinge ca fiind nefondat, apelul declarat de Secrieru Elena prin intermediul avocatului Maxim Todorov.

Se admite, apelul de către Donici Valentina prin intermediul reprezentantului său – Donici Iana.

Se casează parțial, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, în partea încasării de la Donici Valentina în beneficiul lui Secrieru Elena a taxei de stat în mărime de 250 lei, cu pronunțarea în această parte unei noi hotărâri, după cum urmează.

Se încasează de la Donici Valentina în beneficiul statului, cu titlu de taxa de stat neachitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

În rest, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 19 decembrie 2022, se menține.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale.

Președintele ședinței,
Judecător: **Galina Vavrin**
Judecătorii:
Ion Dănăilă

Natalia Bondarenco